

Riigikohus
info@riigikohus.ee

Teie 31.01.2024 nr 6-1/23-686
Meie 01.03.2024 nr 5-1/553-2

Riigi õigusabi maksustamine

Austatud proua Reisberg

Nõustume Eesti Advokatuuri seisukohaga lugeda riigi õigusabi teenuse osutamisel käibe toimumise ajaks tasu ja kulude suurust kindlaks määrava määruse tegemise aeg.

Käibemaksuseaduse kohaselt maksustatakse majandustegevuse käigus osutatavaid teenuseid ehk tasulisi teenuseid. Euroopa Kohtu praktika kohaselt teenus on osutatud tasu eest, kui teenuse osutaja ja teenuse saaja vahel on õigussuhe, millega seotud toimingud on vastastikused ning teenuse osutaja saadav vastutasu vastab majanduslikult väärtuselt teenuse saajale osutatavale teenusele (Euroopa Kohtu kohtuasi C-520/14). Antud juhul isikul, kes saab riigi õigusabi teenust, selline suhe puudub. Riigi õigusabi teenuse tellijaks on riik, kes on selle korraldamise delegeerinud Eesti Advokatuurile. Käibemaksuseaduse kohaselt osutatakse õigusabi teenust Eesti Advokatuurile.

Käibemaksuseaduse § 11 üldreegli kohaselt loetakse käive toimumuks varasema hetke põhimõttel - kas siis teenuse osutamise aja või raha laekumise järgi. Kui teenuse osutamine kestab kauem, kui üks maksustamisperiod, loetakse teenus osutatuks maksustamisperiodil, millal selle teenuse osutamine lõpeb.

Kui riigi õigusabi teenuse osutaja ja Eesti Advokatuur on kokku leppinud, et teenus loetakse osutatuks siis, kui teenus vastu võetakse ja määratakse selle maksumus, on teenuse toimumise ajaks ja seega ka käibe toimumise ajaks riigi õigusabi tasu ja kulu hüvitamise määruse tegemise aeg. Sellist lähenemist toetavad Euroopa Kohtu kohtuasjas C-224/18 toodud seisukohad.

Käibemaksuseaduse § 37 kohaselt tuleb arvele märkida muuhulgas teenuse nimetus või kirjeldus, teenuse maht ja teenuse osutamise kuupäev, kui see erineb arve väljastamise kuupäevast. Teenuse kuupäev on vajalik arvele märkida, et oleks teada, millises maksustamisperiodis tuleb käivet deklareerida. Samuti seetõttu, et tehingupoold kajastaksid makstavat ja mahaarvatavat käibemaksu ühes periodis. Antud juhul makstav käibemaks mahaarvamisele ei kuulu.

Arvele kehtestatud nõudeid käsitatakse Euroopa Kohtu kohtuasjades enamikel juhtudel kauba või teenuse saaja seisukohast - kas antud arve vastab nõuetele, mille kohaselt kauba või teenuse saajal on õigus sisendkäibemaks maha arvata. Euroopa Kohus otsustas kohtuasjas C-

516/14, et arved, millel on esitatud vaid märke „õigusteenused, mis on osutatud /konkreetselt kuupäevast/ kuni käesoleva ajani“ või märke „kuni käesoleva ajani osutatud õigusteenused“ ei vasta käibemaksudirektiivi artikli 226 punktides 6 ja 7 toodud nõuetele. Põhiküsimuseks selles kohtuasjas ei olnud, millal on teenuse osutamise aeg, vaid see, et nimetatud märgete järgi ei olnud võimalik tuvastada, millist teenust ja millal teenust osutati.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelyn Liivamägi
finants- ja maksupoliitika asekancler

Lisaadressaadid:
Justiitsministeerium
Eesti Advokatuur

Sirje Pulk 58851469
Sirje.Pulk@fin.ee